

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-2-78-31>

УДК 378.018.43-51:81'243(44)

Мединська А.В.

Хмельницький національний університет

РОЛЬ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ У ПРОФЕСІЙНОМУ РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ ФРАНЦІЇ

Анотація. В статті проаналізовано засоби дистанційної освіти в процесі професійного розвитку вчителів іноземної мови Франції. Результати дослідження свідчать, що дистанційна освіта є вагомим внеском у розробки шляхів підвищення кваліфікації французьких педагогічних кадрів. Міністерство національної освіти й молоді, Міністерство вищої освіти, досліджень та інновацій та Міністерство Європи і закордонних справ Франції докладають зусиль для розширення можливостей забезпечення безперервної освіти громадянам Франції у межах країни та за кордоном. Створення міністерського порталу «Eduscol Langues vivantes (Сучасні мови)» та Державний центр дистанційної освіти (CNED) надають велику базу матеріалів для професійного зростання вчителів іноземних мов та міжнародної співпраці.

Ключові слова: дистанційна освіта, післядипломна підготовка, вчителі іноземних мов, Франція, професійний розвиток, інтернет-ресурси.

Medynska Alina

Khmelnitsky National University

THE ROLE OF DISTANCE EDUCATION IN THE PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF FOREIGN LANGUAGE TEACHERS IN FRANCE

Summary. The article analyzes the means of distance education in the process of professional development of foreign language teachers in France. The results of the study show that distance education is a significant contribution to the improving of the skills of french foreign language teaching staff. The Ministry of National Education and Youth, the Ministry of Higher Education, Research and Innovation and the Ministry of Europe and Foreign Affairs of France are working to enhance the provision of lifelong learning to French nationals at home and abroad. In order to support teachers and students in the new uses of the Internet, the Ministry of National Education and Youth is offering a website that provides a single point of access to resources and digital services designed to promote the skills and use of teaching networks. Eduscol offers a range of specialized sites and services to inform and maintain teachers. The article discusses such platforms and resources hosted on the site as NéoPass@ction, M@gistère, MOOC (Massive Open Online Courses), Internet conferencing. The National Center of Distance Education (CNED) provides continuing education services on behalf of the state to persons who cannot attend classes for various reasons. The institution is actively involved in European and international cooperation for the development of distance learning. In the context of the professional development of French language teachers as a foreign language, postgraduate training takes place in the framework of international cooperation and partnership with the support of the Ministry of Europe and Foreign Affairs. CNED is a member of the International Council for Open and Distance Education, the European Distance and E-Learning Network, and a member of the Association for the Study of French as a Foreign Language. From the above section, we can conclude that foreign language teachers in France are provided with ample opportunities and resources to grow professionally at a distance thanks to state-of-the-art remote internet technologies, free access to the available teaching materials and governmental support.

Keywords: distance education, postgraduate training, foreign language teachers, France, professional development, online resources.

Постановка проблеми. Із впровадженням в Україні НУШ, виходом постанови Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» [1] та прийняттям нового Закону України «Про повну загальну середню освіту» від 16 січня 2020 року [2] дослідження засобів вдосконалення професійного розвитку вчителів з метою вивчення можливостей для виконання нової нормативно-правової бази є особливо актуальним.

Метою статті є аналіз засобів дистанційної післядипломної освіти вчителів іноземних мов Франції, країни з багатою освітньою історією і однією з найкращих педагогічних систем у світі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання технологій дистанційного навчання у процесі навчання іноземних мов розглядаються у роботах як українських, так і закордонних педагогів, серед яких І. Постоленко, Є. Дмитрієва,

В. Кухаренко, В. Свиридчук, Ю. Горвіц, Н. Майер, Н. Муліна, К. Кожухов, І. Сидоренко, С. Діповер, В. Глікман, С. Агостініеллі, Б. Девосель, Ш. Бернадетт, Н. Дешкер, Д. Перея, Ж.Ф. Серизьє; Ю. Несін досліджував систему підвищення кваліфікації вчителів Франції, В. Лучкевич розглядала питання підготовки вчителів французької мови як іноземної за допомогою дистанційної освіти, проте досі не проаналізовано та не систематизовано роль дистанційних технологій навчання у професійному розвитку вчителів іноземних мов Франції.

Виклад основного матеріалу. До кінця ХХ-го століття розвиток поштової служби, такої, як поштова марка, виробництво та використання паперу, були джерелом заочних курсів у Франції. Сьогодні, завдяки інформаційним та комунікаційним технологіям, що називаються мережею Інтернет, віртуальні кампуси, вважаються технологічним, освітнім та комунікаційним пристроєм, який найбільше використовується.

У XXI-му столітті вектори комунікації переживають важливу еволюцію, будь-то носій інформації, методи та засоби розповсюдження чи доступ до інформації. Оцифрування інформації та її цифрове зберігання, телематика та мережі, нарешті, відновлення інформації незалежно від її характеру (текст, малюнок, фото, кіно тощо), завантажений у мультимедійний комп'ютер, відіграє ту саму роль, що відповідно відігравали книги [3].

Отже, історію дистанційного навчання можна зрозуміти з еволюції засобів масової інформації та різних пристроїв, які вона використовувала.

З метою підтримки вчителів та учнів у нових сферах використання Інтернету Міністерство національної освіти та молоді пропонує веб-сайт, що надає єдину точку входу до ресурсів, призначених для сприяння майстерності та використання мереж і цифрових послуг. Eduscol пропонує набір спеціалізованих сайтів та служб для інформування та підтримки освітян.

Портал *Eduscol Langues vivantes (Сучасні мови)* публікує онлайн-ресурси в розділі «Дізнайтеся», щоб оновити та поглибити знання з іноземних та регіональних мов. Рубрики з посиланнями організовуються відповідно до тем у програмах [4].

Основна мета посібника «Сміливі іноземні мови в школі», завантаженого на порталі, – допомогти вчителям осмислити та практикувати регулярне, мотивуюче та ефективне викладання сучасних мов, засноване як на міцних теоретичних засадах, так і на прикладах впровадження.

Файли у розділі *EDUbase* описують ресурси, розроблені викладачами та вчителями, затверджені інспекційними органами, опубліковані в академіях, потім індексуються у національній базі даних.

Окремим розділом порталу *Eduscol Langues vivantes* міжнародні секції оприлюднюють програми відповідних мов та літератур.

Як ефективний інструмент для вчителів, портал розміщує освітню підтримку з 3 категоріями документів:

- документи, що надають базові знання та посилання на них;
  - засоби масової інформації, що містять повідомлення та обговорення, тематичні дослідження, робочі листи;
  - навчальні плани і сценарії [5].
- Розглянемо наступні платформи порталу:
- NéoPass@ction;
  - M@gistère;
  - MOOC;
  - Інтернет-конференції.

Платформа дистанційної освіти M@gistère

M@gistère – це навчальна та інтерактивна система безперервної освіти, розроблена для вчителів початкових та середніх класів, яка доповнює методичну базу до існуючих курсів післядипломної підготовки. *M@gistère* – одна з одинадцяти нових служб, запроваджених у навчання в епоху цифрових технологій.

Платформа *M@gistère* пропонує всім національним педагогічним кадрам ряд дистанційних курсів, супроводжуваних або ні. Доступ до *M@gistère* з 1 січня 2020 року є полегшеним для всіх працівників і пропонує посиленій та якісний контент для самоосвіти, щоб співробітники,

які мають бажання вдосконалюватись, незалежно від їх повноважень, отримали доступ до цих навчальних ресурсів. Вони не замінюють навчання, але можуть бути корисними в процесі професійного зростання.

На платформі зібрані дистанційні курси всіх державних установ, що працюють для вдосконалення професійного розвитку вчителів, такі як мережа «Канопе», освітній центр «Франція Міжнародна освіта» (FIE), Вищі інститути викладання і освіти (INSPÉ), Інститут підвищення кваліфікації в галузі освіти та навчання (IN2EF), Центр дистанційної освіти (CNED), Французький інститут освіти (IFé) та ін. Представлені ресурси є власністю Міністерства національної освіти і молоді, і розробляються за його підтримки [6].

Наведемо приклади курсів даної платформи, за якими здійснюється професійний розвиток вчителів іноземних мов:

- Побудова та реалізація мовної послідовності.
- Вчити англійську мову в циклі 2: введення.
- Викладати сучасні мови від СР до СМ2.
- PILCO Навчання аудіюванню в процесі вивчення живих мов.
- Визначте свій рівень мовних навичок.
- Відеоконференція та сучасні мови та ін. [7].

Платформа Néopass@ction Французького інституту освіти

Платформа *Néopass@ction* Французького інституту освіти пропонує ресурси, створені за результатами науково-дослідної роботи, заснованої на спостереженні за роботою викладачів. Вона пропонує ситуації під час уроку, коментовані або проаналізовані вчителями-початківцями, досвідченими вчителями та дослідниками [8].

Ресурси *Néopass@ction* орієнтовані на підготовку викладачів-початківців за індивідуальним планом та/або за підтримки університетського тренера чи тьютора. Таким чином, онлайн-платформу можна використовувати індивідуально будь-ким, хто має Інтернет-адресу академії, або, протягом навчального процесу, викладачем чи тренером.

Néopass@ction пропонує відеосценарії для вивчення професійних ситуацій.

З 2005 року близько п'ятдесяти вчителів-початківців середньої школи, більшість з яких працюють в установах Паризького регіону, погодились знімати свої уроки та брати участь у різних дослідницьких процедурах.

Цей моніторинг протягом декількох місяців або декількох років дозволяє визначати проблемні професійні ситуації, а також окреслювати стратегії, прийняті для вирішення труднощів.

Окрім відео, надано корпус текстів, накопичений з часом, та точок зору вчителів-початківців, розбиті на теми:

- Заходимо в клас і приступаємо до роботи.
- Допомога учням.
- Розробіть подвійний курс заняття.
- Навчання учнів до вступу в початкову школу.
- Робота з учнями з особливими потребами.
- Розпочніть як тренер.
- Робота в професійно-технічній школі та ін.

Ресурс "Підготовка" платформи призначений, насамперед, для тренерів, але він також доступний для вчителів-початківців, які бажають вивчити свою професію на вищому рівні. Зокре-

ма, у ньому представлені сценарії навчання, засновані на одній або декількох заходах, які слід здійснювати шляхом консультацій з цільовими ресурсами для документування теми та інструментів аналізу навчальної діяльності.

МООС

Європейська академія шкільних мереж (European Schoolnet (EUN)) пропонує онлайн-курси англійською мовою про педагогічні інновації, у вільному доступі, призначені для вчителів (приклади: «Розвиток цифрових навичок на уроці (Developing Digital Skills in your Classroom)», «Технологія підвищення рівня викладання (Technology Enhanced Teaching – TET)» та ін.).

Національний інститут освітніх технологій та підготовки вчителів (Institut national de technologies éducatives et de la formation du professorat – INTEF), за підтримки Міністерства освіти, культури та спорту Іспанії, надає онлайн-курс іспанською мовою, у вільному доступі, спеціально розроблені для використання платформи *AprendeINTEF*, навчання викладачів (приклади: "eTwinning en abierto", "Usó educativo de la narración digital" та ін.).

Портал "*La Clé des langues*" (*Ключ до мов*) Вищої Нормальної Школи Ліона (ENS Lyon) пропонує постійно оновлювані сторінки англійською, іспанською, німецькою мовами, присвячені онлайн-курсам, пов'язаним з англомовним, іспаномовним, німецькомовним світами [9].

Інтернет-конференції

Національне бюро сприяння eTwinning Франція (Bureau d'assistance nationale eTwinning France – BAN) пропонує щомісяця безкоштовне онлайн-навчання. Ці конференції очолює член BAN та посол або академічний кореспондент eTwinning. Вони пропонуються у вигляді відеоконференцій (можливість реєстрації та участі). Записи різних сесій потім розміщуються на YouTube-каналі eTwinning France.

Вебінари Юргена Вагнера, менеджера проєктів цифрових технологій в SAAR, організуються *Landesinstitut für Pädagogik und Medien* для вчителів FLE та іноземних мов. Це щомісячні онлайн-конференції, розроблені французькою, англійською, німецькою або іспанською мовами та є у доступі з простого комп'ютера [10].

Державний центр дистанційної освіти (Centre National de l'Éducation à Distance – CNED) надає від імені держави послуги з безперервної освіти особам, які з різних причин не можуть відвідувати заняття. Заклад бере активну участь у європейському та міжнародному співробітництві задля розвитку дистанційного навчання [11].

У рамках плану Міністерства національної освіти та молоді щодо забезпечення цифрових технологій у навчальному процесі, CNED створив у 2013 році онлайн-пристрій для вивчення англійської мови та у 2016 році для вивчення німецької мови у школах і коледжах.

У січні 2019 року понад 32 000 вчителів готували уроки англійської мови та понад 3000 вчителів готували уроки німецької мови за допомогою цієї послуги.

Цілі:

– забезпечити учнів і викладачів безкоштовним онлайн-пристроєм для вивчення англійської та німецької мов;

– розвивати бажання вивчити англійську і німецьку мови, пропонуючи оригінальний, веселий та інтерактивний підхід;

– пропонувати відповідні ресурси з англомовної і німецькомовної мережі, відібрані та відредаговані експертами CNED;

– сприяти роботі з підготовки вчителів до використання цих ресурсів на уроці.

CNED співпрацює з Британською радою, організацією, яка підтримує та заохочує вивчення англійської мови, Гете-Інститутом, який сприяє поширенню німецької мови та культури по всьому світі, та з франко-німецьким молодіжним бюро (OFAJ).

Ресурс містить більше 1000 англомовних і 400 німецькомовних автентичних, веселих та інтерактивних мультимедійних ресурсів (ігри, відео, аудіо, письмові документи тощо), деякі з яких надають Британська Рада і Гете-Інститут в рамках партнерства.

Дослідження свідчить, що CNED надає підтримку вчителям для полегшення підготовки уроків англійської та німецької мов, а саме:

– ресурси, адаптовані для використання на уроці, створені CNED, Британською радою, Гете-Інститутом, англомовними та німецькомовними освітніми сайтами;

– індексацію відповідно до програми;

– приклади використання ресурсу на уроці;

– можливість індивідуалізації курсів шляхом надання консультацій користувачам ресурсів.

Пристрій забезпечує занурення в іншомовну культуру, просту та інтуїтивну навігацію, вміст, який регулярно оновлюється, націлюється і калібрується для осіб, які навчаються. Це є простір, відкритий для асистентів мови та всіх німецькомовних та англомовних рецензентів у школі та коледжі.

В процесі розгляду досліджуваної теми, значимо, що CNED, як центральний заклад цифрової освіти Міністерства національної освіти і молоді та Міністерства вищої освіти, досліджень і інновацій, а також орієнтир для індивідуального навчання, професійної і післядипломної підготовки, відіграє важливу роль у політиці Франції щодо впливу та привабливості на міжнародному рівні, поряд з AEFЕ, MLF, Альянс Франсез та Французьким інститутом, просуваючи вивчення і викладання французької мови як іноземної (FLE) засобами інтернет-технологій.

Заклад є членом CampusFrance і надає французьку вищу та післядипломну освіту, пропонуючи дистанційні університетські курси з наступним отриманням дипломів про викладання французької мови як іноземної DAFLE, PRO FLE, курс FLE.

В контексті професійного розвитку вчителів французької мови як іноземної, післядипломна підготовка відбувається в рамках міжнародної співпраці і партнерства за підтримки Міністерства Європи та закордонних справ.

CNED є членом Міжнародної ради з питань відкритої та дистанційної освіти, Європейської мережі дистанційного та електронного навчання, а також членом Асоціації з вивчення французької мови як іноземної.

Розвиток дистанційної освіти у світі здійснюється в рамках двосторонніх або багатосторонніх від-

носин між країнами. Заклад бере участь в обміні передовою практикою та навичками в галузі відкритого та дистанційного навчання, в нових розробках та моніторингу викладання іноземних мов [12].

Висновок. З вищевикладеного у статті, можемо зробити висновок, що вчителі іноземних мов Франції забезпечені широкими можливостями та ресурсами професійно зростати на відстані завдяки розробленим державними установами

дистанційним інтернет-технологіям, вільному доступу до наявних у них матеріалів та підтримки уряду. Перспективу подальших досліджень вбачаємо у порівняльно-педагогічному аналізі даних ресурсів з вітчизняною дистанційною формою післядипломної освіти, у виділенні інноваційних та прогресивних ідей для впровадження французького досвіду вдосконалення професійного зростання вчителів іноземних мов в Україні.

Список літератури:

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників». *Офіційний вісник України*. 2019 р. № 69, ст. 2431.
2. Про загальну середню освіту. URL: <https://osvita.ua/legislation/law/2232> (дата звернення: 22.11.2019).
3. Depover, C. (1998). *Les environnements d'apprentissages multimédias*, l'Harmattan.
4. Langues vivantes. URL: <https://eduscol.education.fr/langues-vivantes/> (дата звернення: 29.12.2019).
5. Portail de ressources Internet responsable. URL: <https://eduscol.education.fr/cid58727/internet-responsable.html> (дата звернення: 21.11.2019).
6. M@gistère: accompagner la formation continue des enseignants. URL: <https://www.education.gouv.fr/cid72318/m@gistere-accompagner-la-formation-continue-des-professeurs-des-ecoles.html> (дата звернення: 28.12.2019).
7. Dispositifs de formation. URL: <https://eduscol.education.fr/langues-vivantes/se-former/dispositifs-de-formation/formation-a-distance/mgistere.html> (дата звернення: 02.12.2019).
8. Néopass@ction URL: <https://eduscol.education.fr/langues-vivantes/se-former/dispositifs-de-formation/formation-a-distance/neopassction.html> (дата звернення: 30.12.2019).
9. Les MOOCs. URL: <https://eduscol.education.fr/langues-vivantes/se-former/dispositifs-de-formation/formation-a-distance/les-moocs.html> (дата звернення: 28.01.2020).
10. Les conférences en ligne. URL: <https://eduscol.education.fr/langues-vivantes/se-former/dispositifs-de-formation/formation-a-distance/les-conferences-en-ligne.html> (дата звернення: 21.01.2020).
11. Présentation des missions. URL: <https://www.cned.fr/le-cned/institution/missions-cned> (дата звернення: 22.01.2020).
12. Coopération et partenariats. <https://www.cned.fr/le-cned/international/cned-dans-le-monde> (дата звернення: 22.01.2020).

References:

1. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 21 serpnia 2019 r. № 800 “Deiaki pytannia pidvyshchennia kvalifikatsii pedahohichnykh i naukovo-pedahohichnykh pratsivnykiv”. *Ofitsiynyi visnyk Ukrainy*, 2019 r., № 69, st. 2431.
2. Pro zahalnu seredniu osvitu. URL: <https://osvita.ua/legislation/law/22323> (accessed 22 Novemer 2019).
3. Depover, C. (1998). *Les environnements d'apprentissages multimédias*, l'Harmattan.
4. Langues vivantes. URL: <https://eduscol.education.fr/langues-vivantes/> (accessed 29 December 2019).
5. Portail de ressources Internet responsable. URL: <https://eduscol.education.fr/cid58727/internet-responsable.html> (accessed 21 November 2019).
6. M@gistère: accompagner la formation continue des enseignants. URL: <https://www.education.gouv.fr/cid72318/m@gistere-accompagner-la-formation-continue-des-professeurs-des-ecoles.html> (accessed 28 December 2019).
7. Dispositifs de formation. URL: <https://eduscol.education.fr/langues-vivantes/se-former/dispositifs-de-formation/formation-a-distance/mgistere.html> (accessed 02 December 2019).
8. Néopass@ction URL: <https://eduscol.education.fr/langues-vivantes/se-former/dispositifs-de-formation/formation-a-distance/neopassction.html>. (accessed 30 December 2019).
9. Les MOOCs. URL: <https://eduscol.education.fr/langues-vivantes/se-former/dispositifs-de-formation/formation-a-distance/les-moocs.html> (accessed 28 January 2020).
10. Les conférences en ligne. URL: <https://eduscol.education.fr/langues-vivantes/se-former/dispositifs-de-formation/formation-a-distance/les-conferences-en-ligne.html> (accessed 28 January 2020).
11. Présentation des missions. URL: <https://www.cned.fr/le-cned/institution/missions-cned> (accessed 22 January 2020).
12. Coopération et partenariats. <https://www.cned.fr/le-cned/international/cned-dans-le-monde> (accessed 22 January 2020).